

توانبخشی در ایران باستان

* نجم‌السادات موسوی^۱، دکتر سوزان گویری^۲

چکیده

هدف: ناتوانی و معلولیت به مفهوم امروزی خود، در جهان باستان و کتابهای پزشکی و قدیمی کمتر به چشم می‌خورد، اما ردپای «درمان بخشی» و «توانمندسازی» در تاریخ بیشتر سرزمین‌های کهن مشهود است که با اعتقادات و باورهای دینی همراه بوده است.

هدف از پژوهش حاضر، بررسی آثار و اسناد تاریخی معتبر باقی مانده از دوران باستان در خصوص توانبخشی است تا بتوانیم سهم تمدن ایرانی را در روند شکل‌گیری «توانبخشی» و «توانمندسازی» در جهان امروز بر پایه مستندات علمی به دست آوریم.

روش بررسی: این تحقیق از روش پژوهش کیفی از طریق مروری در اسناد تاریخی می‌باشد که پس از تبیین هدف و پی‌ریزی فرضیه‌های مد نظر به جمع‌آوری اطلاعات دقیق از منابع معتبر با روش تحقیقات کیفی پرداخته است.

یافته‌ها: در ایران باستان اهورامزدا سرچشمه همه نیکی‌ها و اهریمن منشاء همه پلیدی‌هاست. درد و رنج و بیماری از وسوسه‌های اهریمن است. تمدن ایرانیان یکی از نخستین تمدنهایی بوده که از روش‌های علمی و خواص گیاهان دارویی برای درمان بخشی و توانمندسازی استفاده می‌کرده است. دانشگاه گندی شاپور نخستین دانشگاه پزشکی بوده که به امر فرهنگی و توانبخشی می‌پرداخته و نیز مکان‌هایی در آن زمان بوجود آمده که به امر نگهداری از معلولین و محرومین اختصاص داشته است. نتیجه‌گیری: زمانی که غرب و سایر ملل درگیر جهل و نادانی بوده و از ترس بیماری به خود می‌لرزیدند و معلولان را به دریا می‌انداختند، ایران مهد تمدن و مرکز بزرگترین دانشگاه پزشکی بود. از آنجا که اسناد معتبر و به جای مانده بسیار محدود و مطالب پراکنده می‌باشد، لذا هر عبارت و نکته حاصله در این پژوهش خود بیانگر مطالب مهم و غیرقابل اغماض می‌باشد که شرح و تفسیر آن به عهده پژوهشگران و خوانندگان این مقاله می‌باشد.

کلیدواژه‌ها: ایران باستان / طب / نمادهای اهورایی / نمادهای اهریمنی / بیماری / درمان / گندی شاپور

۱- کارشناس ارشد میکروبیولوژی، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
۲- زبانشناس، استادیار دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

تاریخ دریافت مقاله: ۸۶/۴/۲
تاریخ پذیرش مقاله: ۸۶/۱۲/۲۰

* آدرس نویسنده مسئول:

تهران، اوین، بلوار دانشجو، بن بست کودکیار، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

تلفن: ۲۲۱۸۰۰۴۶

*E-mail: n.moosavi@uswr.ac.ir